

Dosarul nr. 2ra-611/19

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Gîrleanu

Instanța de apel: CA Chișinău – A. Bostan, V. Mihaila, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

03 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Adnad Tur”, reprezentată de avocatul Victor Rusu și de către Vadim Gospodarenco, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Adnad Tur” împotriva lui Vadim Gospodarenco cu privire la încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată și

cererea reconvențională înaintată de către Vadim Gospodarenco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Adnad Tur” cu privire la constatarea nulității absolute a clauzei contractuale, declararea nulă a dispozițiilor de plată, încasarea salariului restant, a cheltuielilor de deplasare, diurnelor, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data 16 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Adnad Tur” și Vadim Gospodarenco, s-a menținut hotărârea din data de 04 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 14 septembrie 2016 Societatea cu Răspundere Limitată „Adnad Tur” (în continuare SRL ”Adnad Tur”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Gospodarenco, prin care a solicitat restituirea sumei de 106 305,85 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii societatea reclamantă a indicat că în baza contractului individual de muncă nr.80 din data de 12 noiembrie 2015 Vadim Gospodarenco a fost angajat în calitate de șofer de autocamion la SRL „Adnad Tur”.

Potrivit pct. 2.11 din contractul individual de muncă nr.80 din data de 12 noiembrie 2015 salariatul este obligat să utilizeze conform destinației și să păstreze bunurile materiale recepționate întru exercitarea funcției.

În perioada 26 ianuarie 2016 – 09 martie 2016 Vadim Gospodarenco în calitate de șofer al autovehiculului de model „Mercedes Benz” cu număr de înmatriculare CMN 312 a efectuat transportarea mărfii pe rutele: Republica Moldova - Bulgaria - Turcia - Republica Moldova și Republica Moldova - Ucraina - Rusia - Republica Moldova.

La plecare pe rutele respective SRL „Adnad Tur” a oferit lui Vadim Gospodarenco suma de 151 189,40 lei, pentru cheltuieli de transport, fapt ce se confirmă prin dispozițiile de plată nr.107, 108, 109 și 110 din data de 26 ianuarie 2016.

Societatea reclamantă a indicat că salariatul, potrivit pct. 2.11 al contractului individual de muncă și-a asumat răspunderea materială deplină pentru toate bunurile materiale recepționate întru exercitarea obligațiilor de funcție. Totodată, acesta are obligația să facă dovada cheltuielilor în mărimea sumei de bani primite, iar în cazul în care dovadă nu poate fi făcută, suma de bani neutilizată pentru cheltuielile ce țin de transportarea mărfii, urmează a fi restituită.

În confirmarea sumelor cheltuite în deplasare Vadim Gospodarenco a prezentat doar acte ce confirmă cheltuieli în mărime de 44 883,55 lei, lipsind careva bonuri, facturi pentru suma de 106 305,85 lei. Astfel, Vadim Gospodarenco și-a majorat patrimoniul din contul SRL „Adnad Tur”, fără a fi îndreptățit de un temei juridic, prin urmare, acesta este obligat să restituie tot ce nu-i aparține.

Societatea reclamantă, în scopul de a soluționa litigiul pe cale amiabilă, a expediat în adresa lui Vadim Gospodarenco o pretenție, prin care a solicitat restituirea sumei neutilizate, însă, pârâtul nu a răspuns pretenției respective și nu a întreprins careva măsuri în această privință.

La 07 februarie 2018 Vadim Gospodarenco a înaintat cerere reconvențională împotriva SRL „Adnad Tur”, prin care a solicitat nulitatea absolută a clauzei stipulate în pct.1.1. al contractului individual de muncă nr.80 din data de 12 noiembrie 2015, declararea nulității absolute a dispozițiilor de plată nr.107, 108, 109, 110 din data de 26 ianuarie 2016, încasarea salariului neachitat pentru rutele efectuate peste hotarele țării în perioada 16 noiembrie 2015 -13 martie 2017 în mărime de 3 430 dolari SUA, încasarea cheltuielilor de deplasare și diurnele pentru rutele efectuate peste hotarele țării în perioada 16 noiembrie 2015 -13 martie 2017 în mărime de 4 496 euro, repararea prejudiciului moral în mărime de 106 305,85 lei și încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d.57-63, 77-84, 129-130, vol.I)

În motivarea acțiunii reconvenționale Vadim Gospodarenco a indicat dezacordul cu acțiunea înaintată de către SRL „Adnad Tur”, menționând că angajatorul face trimitere la norme de drept material, care nu sunt aplicabile speței, ori litigiul este guvernat de legislația muncii.

SRL „Adnad Tur” de asemenea face trimitere la pct. 2.11 al contractului individual de muncă nr. 80 din 12 noiembrie 2015, indicând că Vadim Gospodarenco poartă răspundere materială pentru bunurile primite în scopul exercitării atribuțiilor de serviciu, însă atragerea salariatului la răspundere materială poate avea loc doar în cazul semnării contractului de răspundere materială deplină.

Vadim Gospodarenco solicită anularea pct.1.1 al contractului individual de muncă nr. 80 din 12 noiembrie 2015, indică că răspunderea materială deplină a salariatului poate surveni doar în cazul semnării contractului de răspundere materială, prin prisma Hotărârii Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004 privind aprobarea Nomenclatoarelor funcțiilor deținute și lucrărilor executate de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală sau colectivă (de brigadă) deplină, precum și a contractelor-tip cu privire la răspunderea materială deplină.

Totodată, Vadim Gospodarenco a remarcat că în conținutul art.49 al Codului muncii nu este stipulat dreptul angajatorului de a include o asemenea clauză în contract, astfel, invocând și art.219, alin. (1) al Codului civil, a conchis că clauza stipulată la pct.1.1 în contractul individual de muncă nr.80 din data de 12 noiembrie 2015 este lovită de nulitate absolută.

Vadim Gospodarenco a invocat că dispozițiile de plată nr.107, 108,109 și 110 din data de 26 ianuarie 2016, conform cărora a primit chipurile sumele de 5,700 dolari SUA (117 282,06 lei),122 250 ruble rusești (31 467,15 lei) și 2 700 grivne ucrainene (2 240,19 lei) și respectiv 200 lei sunt lovite de nulitate absolută, ori au fost semnate sub influența și la insistența SRL „Adnad-Tur”, pentru a putea activa și a primi salariul promis de aproximativ 1 000 dolari SUA.

Astfel, Vadim Gospodarenco insistă că a fost nevoit să semneze aceste dispoziții de plată, iar sumele indicate în dispozițiile de plată nu i-au fost transmise de către SRL „Adnad-Tur”.

Vadim Gospodarenco a menționat că potrivit pct. 4.1 al contractului individual de muncă i s-a stabilit un salariu lunar de 1 850 lei, adică 10,95 lei pe oră conform timpului efectiv lucrat, însă neoficial i s-a promis că va primi 10 cenți dolari SUA/ km și 10 dolari SUA pentru 24 ore ca un fel de deplasare.

În timpul cât a activat, a efectuat șapte rute peste hotarele țării, fiind impus de SRL „Adnad-Tur” să prezinte la vamă, la punctele de trecere, cât și partenerilor săi de afaceri de peste hotare documente false, documente ce atestau dubla contabilitate, cât și să primească și să transmită pentru serviciile de transport bani cheș, fără a fi luați la evidență și a căror proveniență el nu cunoaște. La sfârșitul fiecărei rute, dădea angajatorului două dări de seamă, adică cea oficială și cea neoficială pe blancheta șablon pregătită de angajator, inclusiv, transmitea și banii primiți uneori neoficial pentru transportare. Din sumele primite de la angajator, achita cheltuielile oficiale și neoficiale pentru transport, restul urma să-i fie restituit SRL „Adnad-Tur”.

În același timp, a reiterat că din banii restituiți angajatorului, acesta urma neoficial să-i achite 10 cenți/dolari km și 10 dolari SUA pentru 24 ore cu titlu de diurne și cazare. Ulterior o parte din banii nedeclarați aduși de peste hotarele țării, erau „legalizați” prin intermediul contabilității. Adică, se întocmeau dispoziții fictive, în care se indica, precum că șoferul a primit careva sume de bani din contabilitate, dar aceștia erau banii aduși nedeclarați de peste hotare.

Deci, pentru a se asigura în vederea executării de către Vadim Gospodarenco a obligațiilor impuse de angajator și, anume, aducerea banilor cheș nedeclarați de peste

hotare în urma rutelor efectuate SRL „Adnad-Tur” l-a impus și determinat să semneze dispozițiile de plată, promițându-i un loc de muncă și salariu asigurat.

Ulterior, după semnarea de către Vadim Gospodarenco a dispozițiilor de plată fictive, SRL „Adnad Tur” nu l-a remunerat conform înțelegerii, cât și nu l-a asigurat cu volum de lucru în continuare.

Vadim Gospodarenco a insistat că a lipsit intenția sa de a semna dispozițiile de plată, indicând că le-a semnat sub presiune, ori de aceasta depindea dacă SRL „Adnad-Tur” îi va achita salariul promis. Vadim Gospodarenco nu a avut intenția și nici necesitatea de a încheia un act juridic. Obiectul actului juridic a fost ilicit și a fost fondat pe o cauză falsă și, anume, dorința angajatorului de a legaliza banii aduși de către Vadim Gospodarenco ca plată pentru serviciile de transport acordate de entitate și nedeclarați, iar dispozițiile de plată au fost semnate fără intenția de a produce efecte juridice.

Astfel, în baza așa numitelor dispoziții de plată, în realitate, nu a fost primită nici o sumă de bani de către Vadim Gospodarenco și, prin urmare, obligația de a restitui banii este lipsită de temei legal.

Privitor la pretențiile de ordin material Vadim Gospodarenco a menționat că a fost privat de dreptul de a primi salariul convenit conform înțelegerii verbale și prevederilor contractuale, nu a fost asigurat cu salariul potrivit volumului de muncă efectuat.

Vadim Gospodarenco a invocat că în urma acțiunilor nelegale ale angajatorului i s-a cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin retrăirile sale în legătură cu situația apărută, dar și suferințele apărute în legătură cu valorificarea dreptului la un loc de muncă și siguranța unui salariu permanent și decent. Astfel, a conchis că un echivalent bănesc al prejudiciului moral cauzat ar fi echitabil la suma solicitată ilegal de către SRL „Adnad Tur”, în mărime de 106 305 lei. Totodată, a menționat că în suma dată este inclus și prejudiciul suferit de membrii familiei sale ținută într-un stres permanent.

Prin hotărârea din data de 04 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL „Adnad Tur” și cererea reconvențională înaintată de către Vadim Gospodarenco. (f.d. 227, 233-245, vol.I)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data 16 ianuarie 2019 a respins apelurile declarate de către SRL „Adnad Tur” și Vadim Gospodarenco, a menținut hotărârea din data de 04 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 73, 74-90, vol.II)

Pentru a ajunge la concluzia netemeiniciei pretenției înaintate de către SRL „Adnad Tur” cu privire la restituirea sumei de 106 305,85 lei, instanțele de judecată au reținut că angajatorul nu a probat prin probe pertinente, concludente și admisibile, în ce scop a fost alocată suma respectivă și dacă avea Vadim Gospodarenco obligația de rambursare.

Cu referire la cererea reconvențională instanțele de judecată au concluzionat că aceasta este neîntemeiată. Vadim Gospodarenco a contestat pct. 1.1 din contract, deși a dat acordul și a semnat contractul individual de muncă nr. 80 din data de 12 noiembrie 2015, în care sunt specificate funcția deținută de acesta, data începerii relațiilor de muncă 12 noiembrie 2015, precum și salariul lui Vadim Gospodarenco în mărime de 1 850 lei, iar aceste prevederi contractuale nu contravin legislației muncii.

Nici argumentul lui Vadim Gospodarenco precum că a semnat dispozițiile de plată sub influența psihologică a angajatorului nu a fost reținut de instanțele de judecată, fiind declarativ și care nu și-a găsit confirmare în cadrul examinării cauzei.

Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 06 februarie 2019 a depus recurs SRL „Adnad Tur”, prin care a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în partea ce ține de cererea SRL „Adnad Tur” cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri privind admiterea pretențiilor înaintate de către SRL „Adnad Tur”. (f.d. 98-100, vol.II)

În motivarea recursului SRL „Adnad Tur” a indicat că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material și procesual, ori potrivit pct. 2.11 al contractului individual de muncă Vadim Gospodarenco și-a asumat răspunderea materială deplină pentru bunurile primite, iar la întoarcerea din rută acesta nu a făcut dovada cheltuielilor efectuate în sumă de 106 305,85 lei, prin urmare această sumă urmează a fi restituită.

La 19 februarie 2019 Vadim Gospodarenco a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a admite parțial cererea reconvențională înaintată de către acesta privind declararea nulității absolute a dispozițiilor de plată nr.107, 108, 109, 110 din data de 26 ianuarie 2016, încasarea cheltuielilor de deplasare și diurnele pentru rutele efectuate peste hotarele țării în perioada 16 noiembrie 2015 -13 martie 2017 în mărime de 4 496 euro, repararea prejudiciului moral în mărime de 106 305,85 lei și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 5 000 lei, în rest a menține fără modificări hotărârea instanței de fond și de apel. (f.d. 101-103, vol.II)

În motivarea recursului Vadim Gospodarenco a indicat că instanțele de judecată au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea, nu a răspuns motivat nici la un capăt de cerere.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) al Codului de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la data de 16 ianuarie 2019, a publicat-o pe portalul instanțelor de judecată la data de 24 ianuarie 2019, a expediat-o participanților la proces la data de 29 ianuarie 2019. (f.d. 91, vol.II)

Recursurile depuse de către SRL „Adnad Tur” la data de 06 februarie 2019 și de către Vadim Gospodarenco la data de 19 februarie 2019 sunt depuse în termen.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate de către SRL „Adnad Tur”, reprezentată de avocatul Victor Rusu și de către Vadim Gospodarenco, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban, sunt inadmisibile din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recursuri, completul Colegiului atestă, că recurenții indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele de judecată au apreciat înscrisurile probatorii și au constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre

probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recursuri nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) al Codului de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) al Codului de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursurile declarate de către SRL „Adnad Tur”, reprezentată de avocatul Victor Rusu și de către Vadim Gospodarenco, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursurile în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanțele de judecată, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă recurenții și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Din considerentele menționate instanța de recurs ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către SRL „Adnad Tur”, reprezentată de avocatul Victor Rusu și de către Vadim Gospodarenco, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban, inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) ale Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile, declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Adnad Tur”, reprezentată de avocatul Victor Rusu și de către Vadim Gospodarenco, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Nina Vascan

Maria Ghervas